

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет міжнародних відносин
Кафедра журналістики

УЗГОДЖЕНО
Декан
Юрій Волошин
« 8 » 05 2023 р.

Юрій ВОЛОШИН
« 8 » 05 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи
Александр Полухін
« 22 » 05 2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Освітньо-професійна програма: журналістика
Галузь знань: 06 журналістика
Спеціальність: 061 журналістика

Форма навчання	Сем.	Усього (год./ кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПРЗ	ЛЗ	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	105 / 3,5	17	17	–	71	–	КР-1 с.	екзамен – 1 с.

Індекс: РМ – 17 – 061/23 – 2.1.4.

(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

Факультет міжнародних відносин

Кафедра журналістики

УЗГОДЖЕНО
Декан
Юрій Волошин
«22» 05 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи
Юрій Волошин
«22» 05 2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Освітньо-професійна програма: журналістика
Галузь знань: 06 журналістика
Спеціальність: 061 журналістика

Форма навчання	Сем.	Усього (год./ кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПРЗ	ЛЗ.	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	105 / 3,5	17	17	–	71	–	КР-1 с.	екзамен – 1 с.

Індекс: РМ – 17 – 061/23 – 2.1.4.

СМЯ НАУ РП 15.01.04-01-2023

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Шифр документа СМЯ НАУ
РП 15.01.04-01-2023

Стор. 2 із 15

Робочу програму навчальної дисципліни «Медіакритика» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Журналістика», навчальних та робочих навчальних планів НМ – 17-061- 1/23, РМ – 17-061- 1/23 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 061 «Журналістика» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
доцент кафедри журналістики:

Наталя БУКІНА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Журналістика», спеціальності 061 «Журналістика» – кафедри журналістики, протокол № 4 від 10 04 2023 р.

Гарант ОПП Олена МЕЛЬНИКОВА-КУРГАНОВА

Завідувач кафедри В'ячеслав ВАСИЛЬЧЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету міжнародних відносин, протокол № 4 від «12» 04 2023 р.

Голова НМРР Катерина СИДОРЕНКО

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	7
2.4. Перелік питань для підготовки до екзамену	8
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	10

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Шифр документа СМЯ НАУ
РП 15.01.04-01-2023

Стор. 4 із 15

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Медіакритика» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі журналістики. Медіакритика постає як важлива галузь сучасної журналістики, що динамічно розвивається і здійснює критичне пізнання й оцінку медійного контенту. Крім того, медіакритика постає як один із найважливіших засобів саморегуляції медіа, яким повинні володіти майбутні журналісти.

Мета викладання дисципліни полягає у: 1) системному поданні студентам теоретичних і практичних знань із медіакритики; 2) формуванні в них навичок критичного осмислення різномірних матеріалів у ЗМІ та об'єктивного їх оцінювання. Дисципліна дає уявлення про специфічну сферу медіадіяльності, цікаву не лише для професіоналів, а й для широкої аудиторії.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- 1) формування у студентів уявлення про роль медіакритики в новітньому світовому та вітчизняному інформаційному просторі;
- 2) удосконалення знань із правових основ журналістики, професійної майстерності, журналістської етики.
- 3) розвиток у майбутніх журналістів почуття соціальної відповідальності за кожен підготовлений матеріал, та критичного сприймання медіапродуктів.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

ПРН01. Приймати ефективні рішення з проблем журналістики, у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.

ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Шифр документа СМЯ НАУ
РП 15.01.04-01-2023

Стор. 5 із 15

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
ПРН05. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології під час створення медіапродуктів.

ПРН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН13. Організовувати роботу колективу, забезпечувати професійний розвиток його членів та досягнення поставлених цілей.

ПРН 16. Створювати унікальний журналістський продукт, враховуючи соціологічні та психологічні результати досліджень

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна:

ІК Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

“Медіакритика” базується на знаннях таких дисциплін “Інтернет-журналістика”, “Сучасна культура”, та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: “Актуальні проблеми міжнародної журналістики”, “Психологія мас”, “Сучасні медіаіндустрії” та інших.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

– навчального модуля №1 «Медіакритика», який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Окремим (другим) модулем (освітнім компонентом) є курсова робота (КР), яка виконується у 1 семестрі. КР є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля.

Модуль №1 «Медіакритика»

Інтегровані вимоги модуля №1: знати ключові поняття та новітні тенденції в галузі медіакритики, вміти критично мислити, аналізувати медійні тексти на предмет виявлення фейкової інформації, створювати журналістські твори на різні тематики у різних жанрах.

Модуль №1 «Медіакритика»

Тема 1. Медіакритика як галузь журналістської діяльності.

Зміст поняття “медіакритика”. Предмет і ключові характеристики медіакритики. Види медіакритики: академічна, професійна, масова. Історичний розвиток медіакритики в Україні і за кордоном. Сучасні тенденції медіакритики як сегменту журналістики. Спеціалізовані видання.

Тема 2. Функції медіакритики і ЗМІ.

Інформаційно-комунікативна, пізнавальна, регулятивна, корекційна та просвітницька функції медіакритики та їх реалізація в медіапросторі.

Тема 3. Жанрові форми вітчизняної медіакритики.

Поняття жанру в журналістиці і медіакритиці. Використання інформаційних жанрів. Аналітичні жанри в медіакритиці. Художня публіцистика і медіакритика.

Тема 4. Роль медіакритики в суспільстві. Медіакритика у площині освіти і культури.

Медіакритика і формування суспільного консенсусу. Проблема суспільної довіри до ЗМІ. Соціальна відповідальність ЗМІ. Медіакритика на захисті гуманістичної культури. Медіакритика і мовна культура ЗМІ. Медіакритика і медіаосвіта.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Шифр документа СМЯ НАУ
РП 15.01.04-01-2023

Стор. 7 із 15

Тема 5. Проблеми медіаекології. Замовна журналістика як фактор порушення балансу медіаекології.

Екологія ноосфери та ЗМІ. Медіанасильство та патогенна інформація в сучасних медіа. Кримінальний світ і ЗМІ. Замовна журналістика та її вплив на медіаекологію. Ознаки, види і наслідки “джинси”.

Тема 6. Якісні і популярні медіа.

Проблема “елітарного” і “масового” в журналістиці. Феномен “жовтої преси”. ЗМІ та ілюзія реальності: шоуїзація і світ розваг.

Тема 7. Журналістські стандарти. Маніпуляції в ЗМІ.

Професійні журналістські стандарти. Проблеми маніпуляції й пропаганди в медіапросторі. Маніпуляція та пропаганда в ситуації війни. Міфотворчість та маніпуляція. Фейк як дезінформація. Фактчекінг як засіб перевірки інформації.

Тема 8. Медіакритика в ситуації медіаринку, інформаційної безпеки та кібербезпеки в авіакосмічній галузі.

Взаємовідносини медійних організацій і аудиторії в умовах інформаційного ринку. Підзвітність ЗМІ перед суспільством і медіакритика. Медіакритика і проблеми інформаційної безпеки та кібербезпеки в авіакосмічній галузі.

Модуль № 2 “Курсова робота”

Інтегровані вимоги модуля №2:

Курсова робота виконується студентами у першому семестрі відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, із метою закріплення та поглиблення теоретичних знань і вмінь, набутих студентом у галузі медіакритики.

Для успішного виконання курсової роботи студент повинен знати специфіку медіакритики як галузі журналістських знань, вміти аналізувати й узагальнювати інформацію, використовувати знання на практиці.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання КР, – до 30 годин самостійної роботи.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.04-01-2023

Стор. 8 із 15

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми “Медіакритика”	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Медіакритика»										
		І семестр								
1.1	Медіакритика як галузь журналістської діяльності	9	2	2	5					
1.2	Функції медіакритики і ЗМІ	9	2	2	5					
1.3	Жанрові форми вітчизняної медіакритики	9	2	2	5					
1.4	Роль медіакритики в суспільстві. Медіакритика у площині освіти і культури.	9	2	2	5					
1.5	Проблеми медіаекології. Кримінальний світ і ЗМІ. Замовна журналістика як фактор порушення балансу медіаекології.	9	2	2	5					
1.6	Якісні і популярні медіа	9	2	2	5					
1.7	Журналістські стандарти. Маніпуляції в ЗМІ	9	2	2	5					
1.8	Медіакритика в ситуації медіаринку, інформаційної безпеки та кібербезпеки в авіакосмічній галузі	10	2 1	2	5					
1.9	Модульна контрольна робота №1	2	-	1	1					
1.10	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	-	-	-	-					
Усього за модулем №1										
Модуль № 2 “Курсова робота”										
Виконання та захист курсового проєкту		30			30					
Усього за навчальною дисципліною		105	17	17	71					

2.4. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- евристичний метод;
- дослідницький метод;
- метод мозкового штурму;
- навчальна дискусія.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, практичних занять, самостійному вирішенні завдань, роботі з навчальною літературою. Окрім цього практичні заняття проходять у формі дискусій, круглих столів, рольових ігор. Неодмінною складовою засвоєння практичних навичок є створення мультимедійних презентацій, застосування кейсів.

3.2. Рекомендована література

- 3.2.1. Безсмертний В. Українська журналістика та її воєнний сегмент учора, сьогодні, завтра. К. Ліра-К. 2019. 200 с.
- 3.2.2. Василенко М. Журналістика в екстремальних умовах. Трансформація жанрів. Журнал «Образ». – Випуск 1 (41) '2023. Видавець Сумський державний університет. 2023. – 236 с.
- 3.2.3. Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика. Комунікативні маркери. Навчально-методичний посібник. Видавництво «Центр навчальної літератури». 2020. 184 с.
- 3.2.4. Дрешпак В. М. Д73 Жанрологія журналістських творів : навчальний посібник / Дрешпак В. М. – Дніпро : УМСФ, 2021. – 186 с.
- 3.2. 5. Квіт С. Масові комунікації. Київ : Видавничий дім «Кисво-Могилянська академія», 2018. – 352 с.
- 3.2.6. Потятиник Б. Медіакритика в системі журналістської освіти України: Львів – Київ – транзит / Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. 2017. - Вип. 42. - С. 54-61.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Медіакритика»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.04-01-2023
		Стор. 10 із 15	

3.2.7. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій [Тексти] / Авт. кол. – За ред. Виртосу І., Шендеровського К. – Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2018. – 260 с.

3.2.8. Рендол Д. Універсальний журналіст / Д. Рендол. – К. : «К.І.С.», 2007. – 288 с.

3.2.9. Сандвік Г., Рісдаль Й. Як протидіяти маніпуляціям. Видавництво нон-фікшену. 2021. 282 с.

Допоміжна література

3.2.10. Букіна Н. В. Веб-ресурси медіакритики як інформаційно-освітнє джерело навчальної дисципліни “Медіакритика” / Матеріали міжнародної науково-технічної конференції «Авіа-2021» / Національний авіаційний університет. Квітень 20-22. – Київ, 2021.

3.2.11. Вітчизняна літературна критика як сегмент віртуального культурного простору: інтернет-видання, персоналії, жанри / Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: зимові диспути: тези доп. II Міжнародної науково-практичної інтернет- конференції, 4-5 лютого 2021 р. – Дніпро, Україна, 2021. – Т.1. – 223-224 с.

3.2.12. Букіна Н. В. Специфіка вітчизняної медіакритики у сучасних культурних і соціально-політичних реаліях (за матеріалами онлайн-ресурсів медіакритики) / Modern international relations: topical problems of theory and practice: collective monograph / Faculty of International Relations of the National Aviation University; under general editorship of W. Welskopa, Y.O.Voloshin – Lodz: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Biznesu i Nauk o Zdrowiu w Łodzi, 2021. – p. 252 – 258. ISBN 978-83-949948-3-9

3.2.13. Кияшко Ю. Фактчекінг як інструмент протидії маніпулятивному впливу електронних ЗМІ / Ю. Кияшко / Львів: Вісник Львівського університету. Серія Журналістика., 2019. — Випуск 45. — 28–35 с.

3.2.14. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки / Володимир Кулик. — Київ: Критика, 2010. — 655 с.

3.2.14. Павлюк Л.С. Знак, символ, міф у масовій комунікації / Л. Павлюк.— Л. : ПАІС, 2006. — 120 с.

3.2.15 . Normative Theories of the Media: Journalism in Democratic Societies / Clifford G. Christians, Denis Theodore L. Glasser and etc./ Urbana and Chicago : University of Illinois Press, 2009. — 267 p.

3.2.16. Peter B. Orlik Media Criticism in a Digital Age : Professional And Consumer Considerations. — Routledge, 2015. — 624 p.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1. <https://detector.media>

3.3.2. <https://www.mediakrytyka.info>

3.3.3. Сайт кафедри журналістики

http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_zgurnalistiki/

3.3.4. Репозитарій Національного Авіаційного Університету

<http://www.er.nau.edu.ua/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1.

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль № 1 «Медіакритика»		
Відповіді та виконання завдань на практичних заняттях	4×26 = 8	-
Виконання творчої (науково-дослідної, реферативної) роботи	136 × 3 = 39	-
Виконання та захист домашнього завдання (контрольної роботи – ЗФН)	-	-
Перевірка конспекту	3	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше</i>	38 балів	-
Виконання модульної контрольної роботи № 1	30	-
Усього за модулем № 1	80	-
Семестровий екзамен	20	-
Усього за дисципліною	100	
Модуль №2 “Курсова робота”		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Виконання курсової роботи	60	-
Захист курсової роботи	40	-
Усього за курсову роботу	100	-

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Шифр документа СМЯ НАУ
РП 15.01.04-01-2023

Стор. 12 із 15

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання та захисту курсової роботи в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю, а також до навчальної картки, залікової книжки та Додатку до диплома, наприклад, так: 92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.

4.5. Сума підсумкової семестрової модульної та **екзаменаційної** рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл.4.2).

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: 92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Медіакритика»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.01-01-2023

Стор. 13 із 15

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	22.05.23	Фігерідо Мекенга		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				